

TURISTICKÁ OBLAST
**KLADSKÉ
POMEZÍ**

Symposium

Kladské pomezí – příběh budoucnosti?

Symposium s názvem „Kladské pomezí – příběh budoucnosti?“ se konalo ve dnech 14. – 15. května ve Velkém sále novoměstského zámku, v němž nás srdečně přivítal i současný majitel pan Josef Marian Bartoň-Dobenín. Cílem symposia bylo seznámit veřejnost s historickými kořeny názvu turistického regionu Kladské pomezí a poukázat na dědictví regionu a jeho provázanost s cestovním ruchem. Své příspěvky přednesli zástupci jak české, tak z polské strany. Celým sympoziem účastníky provázela moderátorka paní Mgr. Daniela Brůhová z Českého rozhlasu, která během těchto dvou dní natočila i několik reportáží.

Symposium bylo rozděleno do dvou přednáškových bloků. První nesl název Člověk a jeho činnost a se svými příspěvky v něm vystoupili odborníci z muzeí Kladského pomezí a z Dolu Jan Šverma, o.p.s. Po přestávce následoval druhý přednáškový blok s názvem Člověk a krajina. Zde vystoupili odborníci z Karlovy Univerzity v Praze, z Univerzity Hradec Králové, Vratislavské univerzity, a Správy CHKO Broumovsko.

Po skončení symposia čekalo na účastníky překvapení v podobě vystoupení folklórního souboru Barunka z České Skalice. Po večeři byl pro zájemce připraven doprovodný program, a to večerní prohlídka novoměstského zámku.

Během poznávací cesty, konané ve druhém dni, navštívili účastníci pěchotní srub N-S 84 „Voda“ u Náchoda, poté starou roubenou barokní školu Dřevěnku v Polici nad Metují a nakonec Měděný důl Bohumír v Jívce.

Symposium pořádala destinační společnost Branka, o.p.s., která se zabývá udržitelným rozvojem cestovního ruchu v regionu Kladské pomezí. Záštitu nad akcí převzal starosta města Nové Město nad Metují pan Petr Hable a starosta města Náchod pan Jan Birke.

V následujících řádcích Vám přinášíme souhrn přednášek.

1. přednáškový blok: *Člověk a jeho činnost*

Lidová roubená architektura Kladského pomezí – mizející tvář krajiny

Mgr. Jan Tůma

Regionální muzeum v Náchodě

Anotace: Lidová roubená architektura patří neodmyslitelně k obrazu krajiny Kladského pomezí. Dřevěná zástavba zde byla v minulosti všeobecně rozšířena a měla ji původně většina zdejších měst a městeček. V roubenkách se odrážely možnosti jejich stavitelů, způsob jejich obživy i dobový životní styl. Bohužel roubená architektura v současné době tvoří patrně nejvíce ohroženou a nejrychleji mizející komponentu zdejší kulturní krajiny.

Autor:

Mgr. Jan Tůma

správce pobočky Police n.M. / odb. pracovník - archeolog, kustod sbírky militarií a etnografie / správce sbírek muzea v Polici n.M. / vedoucí Klubu mladých historiků
Masarykovo nám. čp. 1
549 01 Náchod

Střípky z vojenské historie Kladského pomezí

Bc. Richard Švanda

Regionální muzeum v Náchodě

Anotace: Historický region Kladské pomezí se po celá staletí nacházel ve strategické části Českého království, později Československé republiky. Právě tudy velmi často procházela cizí vojska na území Čech a opačně na území Polska a Pruska. Připomínkou jsou nejenom četné pomníky a památníky, ale i vojenské hřbitovy a pevnosti. Významní stratégové sem nejenom přicházeli, mnozí z nich se v tomto regionu i narodili a tučným písmem se zapsali do análů historie. Tato přednáška je malou sondou do pestré vojenské historie Kladského pomezí, které vklíněno mezi Krkonoše a Orlické hory bylo "brankou", přes kterou nepřítel projít neměl, ale častokrát bohužel prošel.

Autor:

Bc. Richard Švanda

Správce pevnosti Dobrošov
Pevnost Dobrošov

Z historie textilní výroby v české části Kladského pomezí

PhDr. Vlastimil Havlík, Ph.D.

Muzeum textilu Česká Skalice, pobočka Uměleckoprůmyslového musea v Praze

Anotace: V úvodu příspěvku bylo zmíněno zeměpisné vymezení Kladského pomezí a poukázáno na zásadní práce spjaté s jeho historií a s minulostí textilní výroby na pomezí. Poukázáno bylo na aktivity podnikového archivu (Historicko-dokumentačního střediska) n.p. Texlen Trutnov a Střediska pro dějiny textilních a oděvních závodů v ČSSR ve Výzkumném ústavu bavlnářském v Ústí nad Orlicí, Kladské komise historiků, Polsko - české vědecké společnosti. Stručně pojednáno bylo o textilní výrobě na pomezí v období předindustriálním (do konce 16. stol.) a protoindustriálním (17.-18. stol.) a zejména pak v období industriálním (od 19. stol.). V části věnované industriálnímu období byly zmíněny významné textilní firmy působící na Náchodsku a v příslušné části Trutnovska (např. Schroll, Heinzl, Bartoň, Walzel) a podniky působící na daném území po první a druhé etapě znárodnění, respektive po reorganizacích textilního průmyslu v letech 1949 a 1958 (po roce 1958 Veba, Tepna, Tiba, Mileta, Texlen).

Autor:

PhDr. Vlastimil Havlík, Ph.D.

Ředitel muzea textilu

Muzeum textilu Česká Skalice, pobočka Uměleckoprůmyslového muzea v Praze

Maloskalická 47

552 03 Česká Skalice

Hornictví v Kladském pomezí – Měděný Důl Bohumír v Jívce

Ing. Karel Novotný

Důl Jan Šverma, o.p.s. Žacléř

Anotace: V úvodu příspěvku byla zmíněna stručná historie hornictví našeho regionu, která navazovala na současnost a na otázku zda je reálná šance v pokračování těžby. Poté se autor zabýval tématem zachování dochovaných památek z hornictví a jejich využití. Zejména mluvil o bývalém dole Bohumír v Jívce.

Autor:

Ing. Karel Novotný

Ředitel sdružení

Důl Jan Šverma, o.p.s.

Areál spol. Gemec – Union a.s.

542 01 Žacléř

2. přednáškový blok: Člověk a krajina

Měnící se tvář krajiny

Ing. Hana Heinzlová

CHKO Broumovsko

Anotace: Přednáška představila chráněná území v péči Správy CHKO Broumovsko (tj. CHKO Broumovsko a národní přírodní památku Babiččino údolí). Zaměřovala se na nejcenější části CHKO (národní přírodní rezervace Adršpašsko-teplické skály, NPR Broumovské stěny, NPP Polické stěny). Stručně popisuje trendy v návštěvnosti území a rizika pro přírodní prostředí, plynoucí z cestovního ruchu. Na závěr představila akce, které ochrana přírody připravila pro návštěvníky.

Autor:

Ing. Hana Heinzlová

Vedoucí správy CHKO Broumovsko

Správa CHKO Broumovsko

Ledhujská 59

549 54 Police nad Metují

Východní Čechy a Kladsko. Historické a územní charakteristiky od středověku po 20. století

doc. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.

UHK, Filozofická fakulta

Anotace: Přednáška představila oblast východních Čech (Hradecka) a region Kladska, s ní po staletí původně úzce spojený. Historická profilace Hradecka byla završena ve vrcholném středověku, v případě Kladska až v pozdním středověku povýšením kraje na hrabství (v roce 1459) a stabilizací jeho území. Součástí Kladského hrabství se tak stal i mikroregion městečka Levína, převedený synem krále Jiřího z Poděbrad, knížetem Jindřichem Starším od náhodského panství. Naopak dočasně k hrabství připojené Broumovsko, které do roku 1260 tvořilo součást kladské kastelánie, se navrátilo v roce 1501 k Hradecku, jehož je od té doby stálou součástí. Kladsko jako jediné české hrabství představovalo osobitý region s autonomní správou a státoprávními specifikami, ale jeho vazby na východočeské okolí nepominuly a udržely se až do jeho odstoupení Prusku v polovině 18. století. Upozorněno bylo i na změny zemské příslušnosti Kladska, které bylo počátkem 19. století při pruské administrativní reformě včleněno do Slezska. Odtržení většiny Slezska a celého Kladska od Čech způsobilo, že se na hraničním kladském úseku vyprofilovala nová státní i zemská hraniční linie, tohoto druhu nejmladší v celé státní hranici dnešní České republiky.

Autor:

doc. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.

Předseda oborové rady doktorského studia České a čs. dějiny na FF UHK,
předseda redakční rady a vedoucí redaktor Východočeských listů historických
Historický ústav Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové
Rokitanského 62
500 03 Hradec Králové III

Kladské pomezí z polské historické perspektivy

dr Ryszard Gładkiewicz

Uniwersytet Wrocławski

Anotace: Definice kladského pohraničí. Kladsko jako mikroregion česko-slezského pohraničí a jeho osud v historických vztazích Česka – Německa – Polska. Kladsko a kladské pomezí v polském výzkumu a polské historické povědomí po druhé světové válce. Kladská identita česká – německá – polská. Čí je „malou“ vlastí? Kladské pomezí v perspektivě vývoje polsko-českých vztahů.

Autor:

dr Ryszard Gładkiewicz
historik
Uniwersytet Wrocławski
plac Uniwersytecki 1
50-137 Wrocław

Euroregionální spolupráce očima starostů obcí v Kladském pomezí

Mgr. Petr Osoba

UK v Praze, Přírodovědecká fakulta

Anotace: Euroregionální spolupráce v česko-polském pohraničí jako celku – historické skutečnosti jako stimul nebo překážka spolupráce? Pohled starostů měst a obcí Kladského pomezí na spolupráci v rámci Euroregionu Glacensis. Vnímání regionálních symbolů a problematika regionální toponymie, včetně akceptace pojmu Sudety.

Autor:

Mgr. Petr Osoba
Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta
Albertov 6
128 43 Praha 2

Hranice a vytváření regionu: most mezi přítomností a minulostí Kladského pomezí

RNDr. Tomáš Burda, Ph.D.

UK v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Výzkumné centrum historické geografie, Praha

Anotace: Proměny významu hranic v procesu vytváření regionu v pojetí nové regionální geografie v Kladském pomezí. Čtyři fáze vytváření regionu podle A. Paasiho se projeví v tomto prostoru velmi výrazně. Jsou spojeny se vznikáním, reprodukcí i zanikáním regionů různých měřítek i funkcí. Docházelo zde k vymezování a delimitaci hranic, vytváření symbolického tvaru, vzniku regionálních institucí i povědomí o regionu a vlastní regionální identity. Můžeme zaznamenat několik významných mezníků, které znamenaly změnu v dosavadních trendech a vedly k výrazným změnám, ať už to byl roky 1742, 1918, 1938, 1945, 1989 a zejména poslední období spojené s vytvořením Euroregionu Glacensis a vstupem do schengenského prostoru a vytvářením nových institucí a symbolů (turistické regiony, Místní akční skupiny) spojené s rozvojem přeshraniční spolupráce. S těmito procesy jsou úzce spojeny proměny nejen státní hranice, ale zejména hranic správních (zemské, krajské, okresní a další). Formování různých regionů v oblasti Kladského pomezí je mnohdy "protisměrné", regiony si konkurují, "protisměrné" jsou i jejich identity. Regionální marketing Kladského pomezí by měl tuto skutečnost reflektovat, nesoupeřit s existujícím regionálním vědomím, ale stavět právě na stávající pluralitě a mnohoznačnosti identit.

Autor:

RNDr. Tomáš Burda, Ph.D.

UK v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje,
Výzkumné centrum historické geografie, Praha

Albertov 6

128 43 Praha 2

